

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 24.03.1976, sp. zn. 1 Cz 23/76, ECLI:CZ:NS:1976:1.CZ.23.1976.1

Číslo: 42/1977

Právní věta: U nárokov na náhradu škody spôsobenej pri prevádzke dopravných prostriedkov, za ktorú socialistické organizácie zodpovedajú voči sebe navzájom podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, treba otázku lehôt na uplatnenie práva ako aj počítanie času posúdiť podľa ustanovení Hospodárskeho zákonníka (§ 130, § 385 až § 388 Hosp. zák.). /1/

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 24.03.1976

Spisová značka: 1 Cz 23/76

Číslo rozhodnutí: 42

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Lhůty, Náhrada škody, Organizace socialistické, Prekluze, Promlčení

Předpisy: 40/1964 Sb. § 421 109/1964 Sb. § 130

§ 385

§ 388

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 42/1977 sb. rozh.

U nárokov na náhradu škody spôsobenej pri prevádzke dopravných prostriedkov, za ktorú socialistické organizácie zodpovedajú voči sebe navzájom podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, treba otázku lehôt na uplatnenie práva ako aj počítanie času posúdiť podľa ustanovení Hospodárskeho zákonníka (§ 130, § 385 až § 388 Hosp. zák.). 1)

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 24. 3. 1976, [1 Cz 23/76](#))

Žalobou, ktorá došla súdu 2. 1. 1975, sa žalujúca dopravná organizácia domáhala, aby súd zaviazal všetkých troch žalovaných zaplatiť 5430 Kčs ako náhradu škody vzniknutej žalobcovi podľa miery zavinenia žalovaných. Žalobca uviedol, že 24. 9. 1973 došlo k dopravnej nehode medzi autobusom žalujúcej organizácie a nákladným motorovým vozidlom žalovanej organizácie a že túto nehodu zavinili žalovaní J. V. a J. D. ako vodiči týchto motorových vozidiel; preto žalobca podal žalobu proti žalovanej organizácii a proti obidvom vodičom.

Okresný súd v Poprade po vykonaní dokazovania žalobu zamietol. Bolo preukázané, že žalobca už 24. 9. 1973 vedel o škodcovi a 2. 10. 1973 vedel aj o výške škody, teda lehota na uplatnenie práva začala plynúť dňom 1. 1. 1974 a uplynula dňom 31. 12. 1974. Keďže žaloba bola podaná na súde až 2. 1. 1975, súd žalobu proti žalovanej organizácii zamietol ako uplatnenú po uplynutí ročnej prekluzívnej lehoty. Pokiaľ ide o žalovaného vodiča J. V., tento podľa názoru súdu prvého stupňa za škodu žalobcovi nezodpovedá, lebo škodu spôsobil pri plnení svojich pracovných úloh ako pracovník žalovanej organizácie. Žalobu proti žalovanému vodičovi J. D. súd zamietol preto, lebo právo žalobcu sa proti nemu premlčalo, keďže bolo uplatnené po uplynutí jednoročnej premlčacej doby podľa ustanovenia § 263 ods. 3 Zák. práce.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie žalobca a uvádzal, a že pokiaľ ide o nárok proti žalovanej organizácii, nedošlo k jeho preklúzii, lebo jednoročná lehota, ktorá začala plynúť od 1. 1. 1974, skončila až 2. 1. 1975 vzhľadom na to, že 1. 1. 1975 bol dňom pracovného pokoja, a preto podľa ustanovenia Hospodárskeho zákonníka o počítaní času je posledným dňom lehoty najbližší budúci pracovný deň, t. j. 2. 1. 1975, kedy svoj nárok aj uplatnil podaním žaloby na súde.

Krajský súd v Košiciach rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil s odôvodnením, že v prípade prekluzívnej lehoty na uplatnenia práva žalujúcej dopravnej organizácie proti žalovanej organizácii ide o hmotnoprávnu lehotu, uplynutie ktorej sa nepredlžuje tak, ako je to ustanovené u procesných lehôt.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že výrokom rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba žalobcu proti žalovanej organizácii zamietnutá, a rozsudkom súdu druhého stupňa, pokiaľ ním bol rozsudok súdu prvého stupňa v uvedenej časti potvrdený, bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

V prejednávanej veci išlo o nároky na náhradu škody spôsobenej pri prevádzke dopravných prostriedkov, za ktorú socialistické organizácie zodpovedajú voči sebe navzájom podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, avšak otázku lehôt na uplatnenie práva a počítania času treba posúdiť podľa ustanovení Hospodárskeho zákonníka. 2)

Podľa ustanovenia § 130 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka práva zo záväzkových vzťahov medzi organizáciami zanikajú, ak sa v stanovenej lehote neuplatnili na hospodárskej arbitráži, prípadne na inom orgáne, ktorý je oprávnený o nich rozhodnúť.

Táto lehota je jednoročná, pokiaľ v právnych predpisoch nie je ustanovené inak (§ 130 ods. 2 písm. b/ Hosp. zák.).

Koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína. Ak nie je takýto deň v poslednom mesiaci, pripadá koniec lehoty na posledný deň mesiaca (§ 385 ods. 2 Hosp. zák.).

Ak by posledný deň lehoty určenej na prejav alebo na plnenie pripadal na deň pracovného pokoja, posledným dňom lehoty je najbližší pracovný deň, pokiaľ právny predpis neustanovuje inak (§ 388 ods. 2 Hosp. zák.).

Súdy obidvoch stupňov po vykonanom dokazovaní zistili, že žalujúca socialistická organizácia sa dozvedela o škodcovi už 24. 9. 1973 a o výške škody najneskôr 2. 10. 1973. Zaujali správne ten názor, že právo žalujúcej organizácie proti žalovanej organizácii bolo potrebné uplatniť podľa ustanovenia § 130 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka na orgáne, ktorý je oprávnený o ňom rozhodnúť v lehote jedného roka. Správne usudzovali, že táto lehota sa podľa ustanovenia § 131 ods. 3 Hosp.

zák. začína od prvého dňa roku nasledujúceho po tom, keď sa poškodená organizácia dozvedela o výške škody a o organizácii, ktorá za ňu zodpovedá, tedy dňom 1. 1. 1974. Nesprávne sa však súdy domnievali, že posledný deň tejto lehoty je deň 31. 12. 1974 a že keď žaloba bola podaná na súde až 2. 1. 1975, je nárok žalobcu proti žalovanej organizácii prekludovaný.

Podľa ustanovenia § 385 ods. 2 Hosp. zák. koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej lehota začína. Keďže v danom prípade jednoročná prekluzívna lehota začala plynúť od 1. 1. 1974, posledným dňom lehoty je 2. 1. 1975; ak pripadne totiž posledný deň lehoty na deň pracovného pokoja, posledným dňom lehoty je najbližší budúci pracovný deň, pokiaľ právny predpis neustanovuje inak (§ 388 ods. 2 Hosp. zák.).

Keďže v danom prípade 1. 1. 1975 bol dňom pracovného pokoja, jednoročná prekluzívna lehota, ktorá začala plynúť 1. 1. 1974, skončila 2. 1. 1975. Žalobca, ktorý podal žalobu na súde 2. 1. 1975, podal ju ešte v jednoročnej prekluzívnej lehote a preto jeho právo na náhradu škody proti žalovanej organizácii nemohlo zaniknúť.

Keď súdy obidvoch stupňov zaujali vo veci preklúzie nároku žalobcu voči žalovanej organizácii iný právny názor, porušili zákon v ustanoveniach § 2, § 219 O. s. p. a § 130 ods. 1 a 2 písm. b), § 385 ods. 2 a § 388 ods. 2 Hosp. zák.

1) Porov. rozhodnutie uverejnené pod č. 60/1970 Zbierky súdnych rozhodnutí.

2) zákona č. 109/1964 Zb., ktorého úplné znenie so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 37/1971 Zb. (v znení zákona č. 144/1975 Zb.)